

ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ РЕФЕРЕНДУМУ

Київ (УНІАР). — Тут 7-го серпня пресовий центр Верховної Ради України повідомив, що від місцевих рад, партій, громадських організацій і окремих громадян надходять листи з пропозиціями переглянути доцільність проведення референдуму. Комісії Верховної Ради проаналізували ці листи, а Президія Верховної Ради розглянула узгоджені постанови комісій і ухвалила постанову провести у третій декаді серпня пленарне засідання сьомої сесії Верховної Ради для повторного розгляду постанови про референдум.

ВИКРИВАЮТЬ ЗЛОЧИНИ В УКРАЇНСЬКІЙ АРМІЇ

Київ (УНІАР). — Керівництво генеральної прокуратури провело пресову конференцію на тему „Стан законності в Збройних Силах і оборонній промисловості України“.

Заступник генерального прокурора республіки генерал-лейтенант Василь Кравченко розповів представникам преси про криміногенну ситуацію в військах. За його словами, за півроку виявлено 453 злочини, з яких 162 доконані дезертирами. Порушено 134 карні справи. З'явився новий вид торгівлі — військовий. Розкрадають і продають бензину, автомобільні частини, зброю, зникло навіть 60 ракет. Відсутність військових юристів не дає змоги виявляти факти злочинності в армії. Військова прокуратура спроможна знайти злочинця, але не може виявити умов, в яких скоєно злочин і не може з'ясувати далішню долю викраденої зброї.

Генерал-майор Володимир Висоцький, полковник Петро Козир та полковник Григорій Омельченко розповіли про плани відомств, які борються з корупцією і заявили, що для зменшення криміногенного напруження у військах необхідно збільшити штат щонайменше вдвічі.

Відбулося нагородження Фонду Митрополита А. Шептицького у Львові

Львів. — Рада Фонду Духовного Відродження ім. Митрополита А. Шептицького у Львові надала річною нагородою Фонду особам, які своєю працею допомагали у відродженні України та працюють для утвердження її незалежності. Перший раз це зроблено минулого року.

Після перегляду заяв громадських організацій ухвалено надати нагороди в 1993 році Ірині Сенік, Оксані Бризгун-Соколик та Михайлові Гориню. Церемонія вручення нагород і грошових нагород (100,000 карбованців) відбулася 27-го липня в приміщенні фонду у Львові. Святкове зібрання відкрила Оксана Сапельяк, яка ознайомила присутніх з працею фонду та оголосила рішення журі. Нагороджених представляв Іван Гель.

Ірина Сенік — поетеса і художниця, довголітній політв'язень тепер очолює в Бориславі осередок Союзу Українок, Оксана Бризгун-Соколик — голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, член Президії Світового Конгресу Вільних Українців, одна з шести заступників голови Української Всеукраїнської Координаційної Ради в Києві, Михайло Горинь — довголітній політв'язень, народний депутат України і голова Української Республіканської Партії, один з шести заступників голови УВК Ради в Києві.

На Союзівці проходить учительський семінар

Учасники вчительського семінару на Союзівці

Союзівка. — Тут на оселі Українського Народного Союзу від 1-го серпня 1993 року проходить щорічний двотижневий вчительський семінар, дев'ятий з черги, організований Українською Шкільною Радою Аме-

рики під спонсорством Українського Народного Союзу.

Тяжко не додати чи не доцінювати значення, як зазначив д-р Євген Федоренко, керівник і організатор вчительського семіна-

І. ДЕМ'ЯНЮКА НЕ БУДУТЬ СУДИТИ ВДРУГЕ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Як подали вістки в радіо і на телевізійних новинах у середу, вранці 11-го серпня, прокуратура в Ізраїлі рішила не судити вдруге Івана Дем'янюка за його можливу участь як сторожа в концетраційному таборі в Собіборі чи у вишкільному таборі в Травніках. Своє

„Справедливість вимагає повороту І. Дем'янюка до ЗСА“

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Під таким заголовком появилася стаття в недільному виданні щоденника „Стар Леджер“ пера Карла Рована, з датою 3-го серпня.

Автор статті стверджує, що справжньою пробою відданості справедливості для громадянства є, коли вона в ім'я цієї справедливості зуміє побороти пристрасті та стати по стороні непопулярної справи. І тут він признає, що Федеральний апеляційний суд може бути гордий з того, що у випадку Івана Дем'янюка він так поступив і доручив Департаментові справедливості дозволити йому повернутися до ЗСА. І може бути гордий також Ізраїль, що тамошній Верховний суд підтвердив справедливий сумнів чи І. Дем'янюк був дійсно „Іваном Грозним“ і тому рішив його звільнити.

На жаль, пише К. Рован — Верховний суд піддався публічній опінії, яка була обурена звільненням І. Дем'янюка, і рішила судити його за перебування в Собіборі або в Травніках. Але суд в ЗСА видалив І. Дем'янюка лише на підставі того,

що він був згодним убивцем тисяч жидів у газових камерах Треблінки, а міжнародне право забороняє Ізраїлю судити за інші провини і це вказує на те, що І. Дем'янюка тепер таки мусять звільнити і дозволити виїхати. Питання, однак, читасмо в статті, де він має їхати, коли Департамент справедливості ЗСА тепер твердить, що не вважаючи на все, І. Дем'янюк не може повернутися до своєї родини в Клівленді.

К. Рован стверджує, що апеляційний суд в ЗСА знає про фальшивки Бюра спеціальних інвестицій (ОСІ) а справедливості тепер вимагає, щоб І. Дем'янюк повернувся до ЗСА і щоб можна було ствердити чи судді цього округу виконали свою роль правильно.

У висліді тих фактів, автор статті вважає, що Ізраїль повинен негайно випустити І. Дем'янюка і відіслати його до ЗСА, а тут судді, які є справедливими, повинні вирішити чи йому треба повернутися громадянство ЗСА, чи він справді повинен бути суджений за інші кримінальні проступки.

Україна отримує допомогу

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 9-го серпня, в приміщенні французької амбасаді відбулася пресова конференція, присвячена наданню Україні обладнання з безпеки атомних електростанцій. Представники французького інституту захисту та ядерної безпеки, передавши обладнання українським представникам, зазначили, що це обладнання найближчим часом дозволить використати інформаційні програми, призначені для запобігання катастрофам на атомних електростанціях. Техніка оцінюється в кілька сотень тисяч франків, але керівник французької делегації запевнив, що вся техніка — дарунок Україні, яка постраждала від катастрофи в Чорнобилі.

Голова державного комітету України з ядерної і радіаційної безпеки Микола Штеїнберг підкреслює, що вся техніка високої якості, на відміну від старого обладнання, яке часто привозять в Україну. Фактиш, які обслуговують техніку, вже підготовлені у Франції та Німеччині.

На початку вересня в Україну має прибути також гуманітарна допомога від медичної служби Національної оборони ЗСА, делегація якої на початку серпня відвідала Україну. Військово-медичні ЗСА ознайомилися з системою охорони здоров'я в Україні та визначили першочергові потреби української медицини. На думку американських медиків Україна потребує головно матеріально-технічної допомоги.

Щодо інших видів гуманітарної допомоги, то Кабінет Міністрів створив спеціальні комісії, які контролюватимуть розподіл цієї допомоги. Постанова Уряду передбачає продаж частини закордонної гуманітарної допомоги, щоб виручені гроші використати для допомоги малозабезпеченим верствам населення. Митний комітет та Міністерство закордонних справ зобов'язані надавати комісіям оперативну інформацію про всі випадки введення закордонної гуманітарної допомоги, що не включає предмети першої необхідності.

Контроль за виконанням постанови Кабінету Міністрів з цього питання покладено на віцепрем'єр-міністра Миколу Жулинського.

У Грузії вбили американського агента

Тбілісі, Грузія. — В неділю, 8-го серпня, в год. 9:30 вечора, на дорозі коло села Натахтарі в 25 км (15 миль) від Тбілісі, був вбитий американський агент Сі-Ай-Ей Фред Вудраф. Американці їхав у легковому авто „Нива“. Разом з ним був Ельдар Гугуладзе — начальник охорони Едуарда Шеварднадзе.

Зразу ж після того, як стало відомо про вбитого, на національному радіо виступив Е. Шеварднадзе, який назвав вбивство американського дипломата „безглуздом і трагічним“. Ф. Вудраф приїхав у Грузію 3-го червня і збирався виїхати звідти 20-го серпня. Як і більшість американських дипломатів, він мешкав у готелі „Метехі“, що його збудувала австрійська фірма в Тбілісі і часто виїжджав за межі столиці. У неділю Ф. Вудраф повертався з району Казбегі після поїздки по Військово-Грузинській дорозі. Про мету поїздки американця не повідомляють ні амбасада ЗСА у Тбілісі, ні Державний департамент.

Грузинський уряд почав розслідування, яке, мабуть, ні до чого не приведе, бо в цій країні вбивства стають звичайним явищем.

Газета „Нью Йорк Таймс“ повідомила, що Ф. Вудраф був одним із співробітників Сі-Ай-Ей, які працюють у столиці Грузії. Однак представники Державного департаменту і Сі-Ай-Ей відмовилися підтвердити це повідомлення.

Україна постраждала від повені

Київ (УНІАР). — Тут 19-го серпня оприлюднено інформацію про втрати внаслідок злив і повені в північній частині України. На Рівненщині загинуло 4,400 будинків, зруйновано 10 тисяч, шляхи, понад 30 кілометрів електромережі, підводом опинилися понад 30,000 гектарів угідь. Стихійне лихо викликає дощі, які не припинялися понад 40 днів. Загальна сума втрат перевершує 80 міль доларів.

Населення Києва і області занепокоєне повинню на річці Уж, яка радіаційні грунти з навколочорнобильської зони несе в ріку Прип'ять і далі в Київське водосховище. Начальник Державного управління охорони довкілля в Київській області Валентина Окіпна повідомила, що в річці за час повені в чотирі рази підвищився рівень струнцю-90, цеzio і плутонію. Грунтові води підійшли близько до радіаційних причорнобильських захоронень. Але рівень води в річці Уж почав знизюватися. В цьому регіоні збитки від повені досягли 10 мільйонів карбованців.

У СВІТІ

ТРОЄ ЧЛЕНІВ палестинської делегації на вашінгтонських мирних переговорах — Ганан Ашраві, Фейсал Гусейні і Саїд Ерекаті заявили, що резигнують своїх становищ — через незгоди з лідером. Палестинської визвольної організації Ясіром Арафатом. На їхню думку, він робить „занадто великі поступки ізраїльтянам“. Відомо, що Я. Арафат відмовився негайно вимагати самоуправління для мусульманської східної частини Єрусалиму. Зі свого боку, ізраїльський уряд від самого початку переговорів вважав нерезальним надання самоуправління цій частині своєї історичної столиці. У зв'язку з цим спостерігачі вдатися до прямих переговорів з Палестинською визвольною організацією.

УРЯД ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКОЇ Республіки зробив несподіваний крок назустріч вимогам африканського населення щодо створення на території країни „фолькстаата“ — „держави тільки для білих“. У висліді переговорів між міністром конституційного розвитку ПАР Рульфом Мейером і лідером Африканського народного фронту Констандом Фільмонтом прийнято рішення про створення спеціального підкомітету міністерства, який має випрацювати способи „здійснення самовизначення африканців“. Лідер Консервативної партії Південної Африки Фердинанд Гарценберг заявив, що 90 відсотків білого населення ПАР не підтримують проєкту нової конституції країни. „Якщо уряд не допоможе нам створити „фолькстаат“, то наш народ доможеться самовизначення засобами, які не матимуть нічого спільного з мирними переговорами“, — застеріг лідер консервативістів.

ПРЕЗИДЕНТ ІРАКУ Саддам Гусейн, виступаючи зі зверненням до народу з приводу 5-ої річниці закінчення війни з Іраном, гостро висловився проти Теграну, звинувачуючи іранців, нібито вони „діяли в інтересах 3-єднанні Стейтів і світового сіонізму, намагалися створити нову імперію в регіоні“. Водночас Багдад закликав Організацію Об'єднаних Націй ажити негайні заходи для припинення „ворожих дій Ірану проти північних іракських територій“. У листі на ім'я генерального секретаря ООН Бутроса Бутрос-Галі Ірак заявив, що зберігає за собою право „адекватно відповісти на агресію Ірану необхідними для цього засобами“.

НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ Ден Жун, молодша дочка китайського лідера Денга Шіаопіна, виступить у Гонг-Конгу на презентації своєї книжки „Мій батько Денг Шіаопін“. Гонгконгська газета „Савт Чайна Морнінг Пост“ пише, що монографія містить маловідомі біографічні факти і подробиці історичних епізодів, які стосуються життя патріарха китайської політики.

БІЛЬШІСТЬ АМЕРИКАНЦІВ НЕЗАДОВОЛЕНІ ЕКОНОМІЧНИМ ПЛАНОМ Б. КЛІНТОНА

Вашінгтон. — На урочистій церемонії в Білому Домі у вівторок, 10-го серпня, президент Білл Клінтон надав сили закону своєму економічному плану, який минулого тижня схвалив Конгрес. „Після 12 років плачевної економіки країна починає рухатися у новому напрямі, — сказав Президент, звертаючись до членів свого кабінету, сенаторів, конгресменів та інших, запрошених на церемонію підписання законопроєкту. — Тепер ми маємо справжнє справедливе зведення податків“.

Коли Б. Клінтон рекламував свій план, який дістав найменшій підтримку в Конгресі (у Палаті Репрезентантів — 218:216, а в Сенаті — 51:50, при чому вирішальний голос належав віцепрезиденту Албертові Горві), газета „Вашінгтон Пост“ опублікувала результати опитування громадської думки, проведеної спільно з телевізійною компанією Ей-Бі-Сі. Опитування дало такі результати:

* 66 відс. американців вважають, що план Клінтона передбачає надто велике збільшення податків і надто мале зменшення видатків;

Американці підтримують діяльність київського психіатра

Нью Йорк (Л. Драгеська). — Американська добродійна організація — Стенді Фондація, яка уже кілька років підтримує науково-дослідну працю в ділянці психічних хвороб, цього року виділила 32 сотні вчепним у різних країнах світу. Одна з них призначена д-ру Семенові Глузманові в Києві. Він викладає українським психіатрам сучасні методи діагностики психічних хвороб з метою створити базу для науково-дослідної праці.

Про дотацию д-рові Глузманові було повідомлено в газеті „НАМІ Адвокат“, органі організації Крайовий союз для допомоги психічно хворим.

Як відомо, в роки застою д-р Глузман боровся проти заборонення дисидентів до психіку, був заарештований і ув'язнений.

ДЕЛЕГАЦІЯ МЕДИЧНОЇ служби Національного гвардії ЗСА закінчила свої відвідини в Україні. Військові медики ознайомилися з системою охорони здоров'я України та визначили першочергові потреби охорони здоров'я України. На думку медиків ЗСА система охорони здоров'я України потребує підтримки головно у матеріально-технічній сфері, оскільки Україна забезпечена висококваліфікованими фахівцями-медиками. Міністерство оборони України заявило, що наступні відвідини медичної служби Національної гвардії ЗСА з першим вантажем гуманітарної допомоги прибуде в Україну на початку вересня.

ВИСОКОПОСТАВЛЕНІ чинники Уряду президента Білла Клінтона заявили, що ЗСА не зможе відтягнути свого військового контингенту з Сомалі, як довго ген. Мохаммед Фарак Айдіс і його плем'я залишаються шкідливою політичною та військовою силою в країні. Ці підсумки зроблено день після того, як в Сомалі вбито чотирьох американських медиків, а політичні спостерігачі твердять, що це також вказує на послідовне поширення оригінальної місії ЗСА, яка заповідалася на короткотривалу допомогу населенню від голодової смерті, а тепер закрюється на довшу справу, щоб допомогти увести країну назад на рейки стабільності.

ПРИ КІНЦІ МИНУЛОГО місяця Сенатська торговельна комісія відбувала переслухання у справі Північноамериканського вільного торговельного договору, на які запрошено кількох визначних противників цього договору та звернулася до Уряду президента Білла Клінтона, щоб прибув хтось з прихильників цього договору. Однак ніхто з офіційних чинників не прибув і ті, які виступають проти вищезгаданого договору, мали поле до попусу. Хоча в кінці Департамент сільського господарства прислав писемну оборону згаданого договору, але то було запізно і його не взято до уваги. Коли звернулася за виснаженнями до Уряду, то пресова секретарка Білого Дому Ді Лі Масре у понеділок, 9-го серпня, заявила, що президент Б. Клінтон у загальному підтримує договір, якщо в ньому будуть окремі записання про права робітників і охорону довкілля. При цьому підкреслила, що Президент постійно говорив, що до справи договору повернеться аж після схвалення бюджету, „бо в той самий час можна провадити тільки одну війну“.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1993

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07310.
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашингтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members 1 year — \$15.00 Change of address \$1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07310
Tel: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-4046

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік — \$40.00 на півроку — \$22.00 на 3 місяці — \$12.00
Для членів УНСової \$15.00 річно. За зміну адреси — \$1.00
Чек, гроші, перекази, виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07310

Бомби проти Сербії у Боснії?

Вертаючися з Близького Сходу до ЗСА — державний секретар Воррен Кристофер зупинився під кінець минулого тижня в Італії, де відвідав американський пілотносець на Адриатичному морі. На телевізійному екрані можна було бачити Кристофера, як стискає руки кількох американських пілотів і можна було почути його коротку, але дуже рішучу й різку промову на адресу Сербії. Він перестеріг Сербію і сербські меншини у Боснії, щоб вони не легковажили рішення Америки бомбардувати з літаків сербські артилерійські становнища, з яких безупинно обстрілюються столиця Боснії-Герцеговини Сараєво. Сербі оточили вже Сараєво, залишивши тільки один вільний шлях, яким довозиться мешканцям того міста харчі й ліки. Ситуація тих мешканців трагічна: у місті нема світла, нема водопровідної води, більшість того колись преграного міста в руїнах, нема родини, яка не принесла вже смертні жертви.

Боснійські мусульмани не капітулюють, дармащо їх стратегічна ситуація безнадійна: найгірше, що ембарго на довіз зброї вдарило односторонньо по жертвах агресії, по Боснії, а не по агресорах — сербах. Коли провалилися перші плани президента Билла Клінтона перевести збройну інтервенцію у користь Боснії, завужено той план до меж збомбардування позицій сербської артилерії довкола міста. Пресове агентство Ассошіейтед Пресс принесло в минулу неділю вістку з Брюсселю, столиці Бельгії, де перебуває головна квартира Північно-Атлантичного Пакту Безпеки (НАТО) з твердженням, що НАТО схилиється вже до американського плану — ратувати Боснію бомбардуванням сербських артилерійських позицій. Канада, Італія, Англія й Франція мають своїх воєнків у рядах міжнародного війська Об'єднаних Націй, яке береже шлях доставки харчів до Сараєво, — існує поважна загроза для життя тих воєнків, бо нема гарантії, що скидвані бомби поцілять тільки сербську артилерію.

А втім, ця справа має також поважний політичний аспект: ми чули коментар одного високого американського урядовця, який висловлював острах, що відмова від плану завуженої інтервенції у користь Боснії — підріже повагу ЗСА у міжнародному світі і похоронить їхній престиж в очах балканських народів. У Женеві засідає від початку року мінська конференція, спонсорована Об'єднаними Націями й Організацією європейської спільноти, яка задарма намагається знайти мирову розв'язку конфлікту.

Проголошувалося десятки воєнного перемир'я, що його серби зараз же ламали. План поділити Боснію на три автономні частини ніби знайшов апробату Сербії і сербської громади в Боснії, але даліше обстрілювання сербськими далекобійними гарматами Сараєва з очевидною метою заволодіти тим містом — поставило ЗСА й Головну квартиру НАТО у трудну ситуацію. Билл Клінтон різко критикував президента Буша за ніби байдужість супроти долі жертв сербської агресії — дістати тавро такої самої байдужості — це поважний удар по престижі ЗСА і теперішнього президента. Джордж Буш був майстром у здобуванні від Ради Безпеки ООН та від усього міжнародного світу потрібних йому уповноважень. У війні проти Іраку він, Буш, зіп'яв коаліцію 58-ми держав та дістав 10 потрібних йому резолюцій Ради Безпеки ООН, — президент Клінтон не має тієї зручності, він не має авторитету здобувати собі згоду західних союзників телефонічними розмовами. Воно ще більше ускладнює скомпліковану ситуацію.

Американське суспільство любить покази активізму на міжнародній арені. Тому воно сприяло втрученню у Панамський Республіці й інтервенції проти Іраку. Чи це повториться у випадку з Боснією — покаже майбутність. покищо маємо заяву Воррена Кристофера, сумніви в Головному квартирі НАТО й невдоволення на Женевській конференції, що, хай і обмежена, інтервенція американського летунства — продовжить радше війну, а не припинить її.

ДЛЯ НОВИХ ІМІГРАНТІВ З УКРАЇНИ!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО В АМЕРИЦІ ВИХОДИТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ „ВЕСЕЛКА”? ПОСПІШАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТИТИ ЙОГО, ЩОБ ВАШІ ДІТИ НЕ ЗАБУЛИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ!

ЦІНА НА РІК — 8 ДОЛАРІВ

Переглядаючи у місцевій бібліотеці нові видання, натрапив я на обкладинці однієї так: „Коли Україна відмовилася передати Росії намагаючись у неї нуклеарні ракети, постані американської збройної сили, щоб це вимусити. Цю подію використовує націоналістична Німеччина, щоб посягнути по статусу надпотиуги світу”. Очам не давав віри. Пересправи про нуклеарну зброю між ЗСА й Україною предметом повісті, великого формату книги на 543 сторінки друку зі стратегічними мапами й іншими додатками? Автором книжки є відомий письменник воєнного жанру Герролд Коїл. Титул повісті — „Десять тисяч” (The ten thousands by Harold Colte, Simon and Schuster, 1993, 543 pp \$22.50).

Прочитав я цю книжку так „біг нес через ове”, бо не ставало терпіння на описи баталій і стратегічних маневрів, у яких автор виглядає великий знавець і мистець. Я стижив тільки за політичними висновками.

Зав'язок цієї повісті можна з'ясувати цитуючи слово державного секретаря Соареса до лідерів Конгресу в кабінеті президента ЗСА Авелла Вілсона: „Як відомо уряди Росії й України не зуміли дійти до порозуміння щодо нуклеар-

Микола Бараболяк

ЗІ ЗАХОДУ МІЛІТАРНА ЗАГРОЗА ДЛЯ УКРАЇНИ?

ної зброї, яка на Україні... Економічні санкції проти України, включивши відтати доставки нафти для України, викликали для України труднощі, але успіху не мали. Заходи Росії та інших держав, які ще є членами СНД, проти України, тільки посилюють детермінацію Уряду України затримати зброю. Вони твердять, що тут йдеться про самовизначення і суверенітет їхньої держави, і тому не поступляться. Тож ЗСА не залишається ніщо інше як зброю приневолити Україну віддати цю, небезпечну для миру у світі, зброю”.

Атака на Україну готувалася у глибокому секреті. Йшлося про те, що атака мала бути здійснена американськими силами, стачінованими ще до Німеччини. Йшлося про те, щоб заскочити німців, які на таку акцію не погодилися. Як Україна очевидно не сподівалася збройної атаки зі сторони ЗСА. Всі збройні сили України були сконцентровані на російському кордоні, відтілю бо грозив Україні напад. Перед Німеччиною закамфлюва-

но акцію в той спосіб, що командир американських збройних сил у Німеччині, Ел Малін, був „збудувався” проти Вашингтону, і на власну відповідальність напав на Україну.

Операціям проти України присвячено біля 100 сторінок повісті. Офензива йде через Словаччину, на Ужгород і Мукачево з прицелом на Сваляву, де стачіновані українські ракети. Мопка позначує позиції української танкерної бригади біля Чопу, американської ударної сотні під командою капітана Ненсі Кошак (жінка-герой, яка має виступити у повісті романтику), та американської бригади, завдання якої досягти ракет. Дістати ці ракети не вдалося, бо героїчні українські військові їх детонували і самі притомно гинули. (Сумно тільки, що чомусь прізвища тих героїв російські). Як дістали ці американські ракети решту ракет з України не описано в деталях, сказано загально, що „місія виконана”.

На далішніх 400-сторінках повісті йдуть описи боїв американських частин

з німцями. Німецькі панцерні з'єднання замикають американським дорожню на північ до моря. Остаточно американці без надто великих жертв пробілилися до Балтики. Не всі німецькі політичні кола йшли на повний розрив з Америкою. За повне визволення від американської оліхії є в повісті тільки канцлер Руффа. Він бажає понизити ЗСА за те, що вони без його відома заатакували з території Німеччини союзну державу, і змусити американців піддатися роззброєнню. Та більшість парламенту є проти такої політики. Тож одні генерали б'ються з відступачами до Бременгавену американськими з'єднаннями, інші їм скрито допомагають. Перевагу беруть урешті проамериканські кола. Американська пропаганда кидас канцлерів Руффові, що він „нації” і змагає до фашистської диктатури. В тих умовах шеф штабу, приятель канцлера, кладе перед Руффом пістолет. Самобудством канцлера Німеччини закінчується намагаючись її не бути підніжком ЗСА. Гине канцлер Німеччини, але гине теж, щоб рятувати гонор ЗСА, як держави-неагресора, ген. Малін, який для добра Америки взяв на себе тавро бун-

(Закінчення на стор. 4)

Тарас Романюк, Львів

ФОНД В. ЛУЦІВА — ОСНОВА НОВІТНЬОЇ БІБЛІОТЕКИ НТШ У ЛЬВОВІ

років (що має вже історико-меморіальне значення) ставанням директора Львівської Державної Наукової Бібліотеки ім. В. Стефаника АН України, дійсного члена НТШ у Львові Лариси Крушельницької відновлює свій першій стан.

Сучасний період в історії Бібліотеки НТШ пов'язаний з відновленням діяльності НТШ у Львові. У червні 1990 року започатковано нову книгозбірню, основний напрям роботи якої незмінний — це збір українознавчої літератури, що друкована як в Україні, так і за її межами. За останні десятиріччя у різних країнах світу вийшло друком значна кількість книжок, яка розцінювалася у колишньому СССР як еміграційна й тому не потрібна, а то й шкідлива.

Нині колосальний масив друкованої продукції, інтелектуальна спадщина столітньої еміграції, повертається додому.

1992 року на адресу Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові надійшов королівський дар з далекі Америки. Василь Луцвіч, професор Пенсильванського

університету, заповів свою особисту бібліотеку, що налічує понад 22,000 томів, НТШ у Львові. Поступок гідний подиву. Тисячі томів різноманітних за змістом і характером видання, що так чи інакше торкаються теми України, а також загального процесу світової культури, тепер належать українському народові і зберігатимуться у Бібліотеці Наукового Товариства. Проф. Луцвіч, наполегливий збирач, дослідник і популяризатор української книги мисленатом і фундатором новітньої Бібліотеки НТШ.

У газетному дописі неможливо зобразити вичерпно аналізу якісного і кількісного складу Бібліотеки, але із того, що вдалося оглянути й описати насамперед, напрошується єдиний висновок — масома масштабну унікальну колекцію книг. Наведемо побіжно характерні розділи Бібліотеки В. Луцвіча.

Значна частина літератури стосується історії України, серед якої хочу виділити перші видання М. Костомарова, П. Куліша, М. Грушевського, О. Бар-

вінського, І. Крип'якевича, Д. Дорошенка, М. Аркаса, Т. Коструби.

Значна частина книжок присвячена історії Церкви. Ця актуальна тема належить до всіх сторін (М. Гараєвич, І. Пелеш, В. Абрагам, А. Великий, І. Власовський, І. Нагасвський, М. Чубатий, І. Огієнко, С. Сабол, Е. Голубинський). Поряд з ґрунтовними дослідженнями, монографіями, нарисами про перші кроки християнства на землях України, церковної політики „Заходу” Сходу та боротьби за національне обличчя Церкви є у бібліотеці богословська література, наприклад „проповіді” отців Теодора Савойки, Івана Бартошевського, Євдокія Крип'якевича, „Догматика” Леоніда Лужницького і Олексія Торонського, „Пастирське Богослов'є” Юліана Пелеша, першого підручника для духовних осіб, що вийшов у світ у Відні 1885 року.

Велике зацікавлення дослідників викличуть, без сумніву, праці українських політиків та політологів. Серед авторів відомі і менші відомі імена: Володимир Винниченко, Ісаак Мазепа, В'ячеслав Липинський, Володимир Старосольський, Дмитро Донцов, Іван Лисяк-Рудницький, Микола

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Марків

В. Барабанов знову в Гордон Голл

Дивні дороги! Стелється не раз нашим мистцям на чужині. Віктора Барабанова мали ми нагоду пізнати вперше в концертному центрі Мюзік Мавнтен в Коннектикуті ще в 1988 і в 1989 роках, коли він був альтистом киявського Квартету ім. М. Леонтовича. Проте наступний час приніс для нього зовсім нові ситуації. Шукаючи твердого ґрунту для себе й своєї родини, Барабанов дістав працю в оркестрі в Мехіко, а звідтам був заангажований до однієї симфонічної оркестри в Японії, де він закоренився і досі. При цих його шуканнях відіграла напевно важливу роль журба за родиною й здоров'я двох малих дітей, яких чорнобильська катастрофа захопила в Кисії.

А тепер з'явився В. Барабанов знову у Мюзік Мавнтен в Коннектикуті не тільки із своїм японським досвідом, але теж з музичним ансамблем „Кіку”, який він організував ще у 1991 році з яким концертував в Японії та Австралії. Про його японський досвід не будемо тут говорити, бо про це він оповідав у інтерв'ю, яке було надруковане у „Свободі” з 12-го травня минулого року. Однак, нам хочеться сказати про ансамбль „Кіку” та його концерт у Мюзік Мавнтен в неділю 1-го серпня.

Назва „Кіку” трохі несподівана для нашого вуха, однак вона дуже серйозна. Вона означає квіт хризантеми, який в естетичній імперській родині в Японії відіграє визначну роль. А якщо йдеться про особовий склад, то найкраще зацікавити інформацію з програмового листка „Мюзік Мавнтен: „Ансамбль об'єднує трьох японців, двох українців і одного росіянина, щоб отворити дорогу різним інтерпретаціям репертуару камерної музики”.

Друга українська сила в ансамблі — це дружина Віктора, піаністка Наталя Барабанова. Незважаючи на визначну участь неапонських сил, „Кіку” — це японський ансамбль з осідком у Канаді.

Діма

Тополі

Часом приходять мене навістити
Аж з-за Дніпра
Дві тополі знайомі,
Що колись по дорозі до школи росли...
Стануть собі під вікном,
Голови схилив, в кімнату заглянуть,
Зашелестять:
— Ну, розкажи нам, як ти живеш...
Я не кажу їм нічого.
Я мовчки
Зором стиваю зелене тепло
З їхніх листків
І відчуваю, як тане
Лід чужини на втомленім серці.

потреба у підручниках для вищих освітніх заведень; видання історії культури тепер не на часі.

Ніби продовжуючи думки проф. Розумного, черговий дискусіант Б. Грабовський (Канада) прямо сказав: краще відкласти проєкт і подбати про підручники. Один з таких підручників (М. Семчишин „Тисяча років української культури”) уже з'явився в Україні переддруком (як друге видання), але цього мало; подібних підручників треба куди більше, ствердив у своєму виступі голова Українського Історичного Т-ва Л. Виняр (Кент, Огайо). Історія українського культурного процесу — це переважна справа і до неї треба підходити дуже уважно. Проспект має на меті, але ційно тепер просять нас про наш погляд на нього. Ми не ми не можемо виступати проти самої появи, але у теперішньому проспекті багато недоробок.

Критично висловився теж про проспект Ганна Чумаченко з далекого Херсону; на деякі проблеми географічного порядку в трактуванні історії української культури звернув теж увагу І. Стебельський (Канада). Коротко забрав голос і автор цих рядків. Крім усіх інших підходів до справи, видання має теж свій виховно-політичний аспект, бож має заманіфестувати суть і багатство нашої культури так перед нашими північними сусідами, як і перед мільйонами зрусифікованих землячків. Але нам нічого вже змінити, бо праця над виданням вже давно почалася. Краще було б видати три томик у формі відповідно опрацьованих есеїв про нашу культуру, а колись і більше видання.

Деяке відлучення у дискусії вніс виступ відомого нам з його доповідей в Америці професора Львівського університету Я. Ісаченка (його спеціальність — українська культура XVI—XVII сторіч). Він, як член редколегії, за-

(Закінчення на стор. 4)

Дипломатична служба потребує

негайної допомоги

Коли візьмемо до уваги завдання дипломатичної служби у державобудівничому процесі, то винятковим аспектом цього важливого процесу є нава'язування і підтримання політичних, культурних і економічних зв'язків з державами, які є в повному обсязі потрібних дипломатичних стосунків для відстоювання національних інтересів України, які затримують різноманітні контакти, почавши від стосунків на президентському рівні, чи Кабінету Міністрів, а кінчаючи на стосунках з політичними

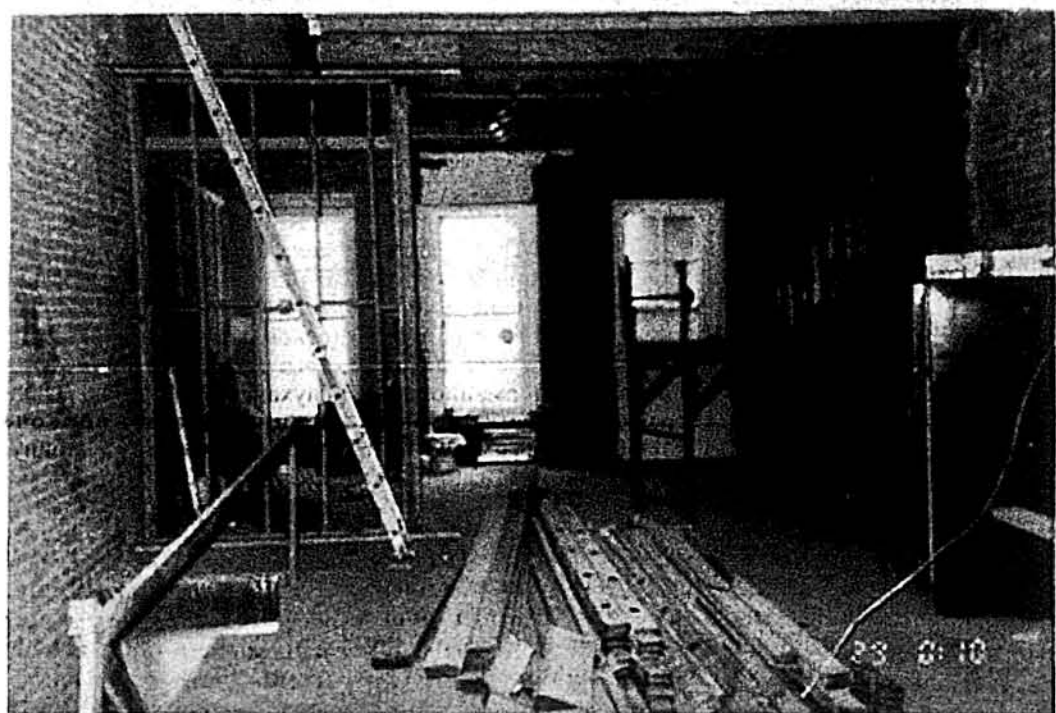
партиями, політичними рухами, рівно ж по лінії науки, культури, бізнесу, а також приватних контактів з окремими громадянами. Дипломатична служба України відіграє важливу роль у розбудові і правильній інтерпретації її національних інтересів, але найважливіше є те, щоб позбутися політичної, військової та економічної залежності від Росії і тим самим покласти кінець політичному диктатові й економічному шантажу з боку північного сусіда і одночасно політиці „єдиності” зі сто-

рони ЗСА, яку застосовують супроти України її урядові чинники. Чи в сучасну пору наша дипломатична служба спроможна виконувати ці важливі завдання? Очевидно, що тільки частинно, хоча вже зробила у цьому напрямку багато, однак ще далеко від своєї цілі. На це вплинули економічні труднощі України, яка не спроможна поставити дипломатичну службу на рівень з іншими державами світу. Нині відчувається великий брак фінансів, щоб належно забезпечити дипломатичну службу потрібним персоналом, а це болюче відбивається на діяльності амбасад у Вашингтоні, консулатів в Нью Йорку і Чикаго. Забезпечення приміщень і побутових потреб для працівників є надто важливою справою і відповідальністю всіх нас. Всі наші старання повинні зосередитися над розв'язкою, хоч би тільки частинною, щоб наші дипломати мали змогу присвячувати свою увагу і енергію для наладнання дипломатичних завдань.

Нава'язуючи до справи підсилення нашої дипломатичної служби новими працівниками, щоб бути на рівні у своїй дипломатичній праці з іншими народами, а

Наші дипломати на вічу 20-го червня 1993 року (зліва): консул М. Кириченко, генеральний консул Віктор Крижанівський, амбасадор Олег Білорус, заступник амбасадора В. Батюка, В. Хандогій.

Внутрішня перебудова приміщення генерального консуляту.

Члени управи Метрополітального Відділу Фонду Генерального Консуляту, представники телевізійної програми „Контакт” і будівельного персоналу.

Будинок генерального консуляту в Нью Йорку в стадії перебудови.

ськими дипломатами і 22 українськими працівниками. На кінець липня цього року вона налічує понад 50 американських і понад 100 українських службовців. Тоді як Україна з днем проголошення самостійності налічувала 120—140 працівників. Тепер ця кількість зросла до 240 працівників (на кінець 1992 року). Припускаємо, що в 1993 році ця кількість збільшиться. Можливо навести ще більше прикладів, але те, що ми подали, наскільки достатньо ситуацію, яку чимось більше треба направити, бо без належної організованої дипломатичної служби наші політичні справи і державні інтереси не будуть мати великих успіхів серед чужинського світу.

Це дає нам багато надуми і зобов'язує до конкретної акції чи, іншими словами, фінансової допомоги, щоб цей стан хоч частинно направити. Тому Метрополітальний Відділ Фонду Генерального Консуляту в Нью Йорку звертається до громади Нью Йорку і метрополії з проханням скласти свої столярні пожертви на Фонд Генерального Консуляту в Нью Йорку. Ми свідомі того, що нині не в силі підняти ряди нашої дипломатичної служби, що це понад наші спроможності, але ми спробуємо фінансовою допомогою реалізувати закуп і закінчити перебудову потрібного приміщення для Генерального Консуляту, якого так потрібно для його ефективної діяльності. Цей будинок мусить бути куплений до кінця серпня ц. р. Просимо дуже допомогти в цій терміновій, великій справі — стояти нашої дипломатії на сторожі самостійності української держави.

Осип Труш

Володимир Барагура
КАЛИНОВИЙ МІСТ
Мистецька оформлення
Зеновія Онисевича
220 стор., ціна: \$12.00, порто: \$1.00
Мешканці міста Нью Джерсі зобов'язані 6% ставового податку.
Замовляти:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

У СПРАВІ КОНСУЛЯТУ В НЬЮ ЙОРКУ

Громадяни! Дякуючи Всевиському Трьєдному Господу Богу наша батьківщина — Україна, після багатовікового поневолення російськими імперіалістами і останньо понад сімдесят років більшовицьким комунізмом, стала вільною, незалежною соборною і суверенною державою. Ми перестали бути безбаченками. Україна з'явилась на картах світу. Пригадаймо, що за ці національно-політичні й географічні атрибути ми покидали рідні землі, щоб у вільному світі нести добре ім'я України — бути її амбасадорами і навіть були готові дорого платити — жертвою власного життя.

На хрестному шляху нашої України впади гори українських жертв і пролились ріки крові. Господь вислухав наших молитов й Україна воскресла до самостійного і незалежного державного життя без пролиття крові. Ми належимо до тих щасливців, що стали безпосередніми свідками Божого чуда — воскресіння української незалежної самостійної і соборної держави. Сповнилися наші довголітні мрії.

Сьогодні ми стоїмо перед дуже важливим завданням втримати, утвердити і закріпити воскреслу українську соборну, самостійну і незалежну державу. На жаль, Україна не має приятелів, які могли б її допомогти та закріпити національно-політичні й економічні атрибути. Україна звертається з простягнутою рукою у першу чергу до своїх розсіяних по шлому світі дітей — допоможіть закріпити українську державність. Існуванню загрожують наші північні сусіді — Росія, яка не позбулась імперських апетитів — панувати над іншими народами.

У світлі подій у яких знаходиться Україна від нас не багато вимагається. Допоможемо купити дім для консуляту України в Нью Йорку, щоб український консулат говорив про Україну і заступав її інтереси. Є вже підбраний престижний будинок, у якому вже переводиться основний ремонт і є можливість його купити. Дім коштує один мільйон і двісті тисяч доларів. Зроблено вже вклад 240,000 дол. Крім цього на що щіль вже зібрано кількадесять тисяч доларів. Залишається 900,000 дол. до заплати. Українська діаспора на східному побережжі Атлантики є спроможною таку суму дуже скоро і легко скласти. Якщо було б 12,000 осіб, які дали б тільки по сто доларів, тоді питання було б відразу розв'язане. Сума 100 дол. не є великим обтяженням. Просимо вас скласти не менше 100 дол. на закуплення консуляту в Нью Йорку. Зробіть це вже. Як наша пословиця говорить — громада по нитці, — бідному сорочка. За 100 дол. ми не збудимо і не збагатимо, але хоч трохи зменшимо клопотів і труднощів молоді української держави.

Чеки просимо виписувати: Ukrainian Consulate Fund і посилати на адреси українських кредитовок.

Збірковий Комітет Метрополії
Ілж. Всеволод Саленко, голова
Осип Труш, секретар

У ПОНЕДІЛОК, 9-ГО СЕРПНЯ, федеральний суддя не дозволив Національному архівові видати звукозаписні стрічки колишнього президента Річарда Ніксона з його розмов у Білому Домі аж до часу, коли особисті розмови не будуть відокремлені та йому повернені. Суддя Федерального окружного суду Ройс Ламберт підкреслив, що наказ про видачу тих стрічок зразу після влому до Ватергейту виразно зазначає, що стрічки виключно приватного характеру мають бути повернені Р. Ніксону до його диспозиції. Сьогодні це вже 1993 рік і цього ще не зроблено.

Ділимось сумною вісткою з родиною, приятелями та всією громадою, що в четвер, 5-го серпня 1993 р. відійшов у вічність на 62-му році життя

наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ

бл. п.
ЗЕНОН Л. ФЕЩАК

у глибокому смутку:
дружина — ОЛЕНА
донька — ЄВА з мужем
син — ЗЕНОН МАРКО
брат — ЯРОСЛАВ з родиною
і дальша родня в Америці

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 8-го серпня 1993 року.
ПОХОРОН відбувся в понеділок, 9-го серпня 1993 року.

Замість квітів просимо скласти пожертву на
ФОНД БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ в Нью Йорку.

ГРУПА ІМІГРАНТОК з колишнього Советського Союзу почала голодіку перед будинком парламенту в Єрусалимі. Вони вимагають, щоб ізраїльський уряд виконав свою обіцянку і забезпечив мешканцями численні бездомні родини новоприбулих.

2-ий Курінь УПС-ок „ТІ, що греблі рауть”
ділиться сумною вісткою, що з волі Всевиського відійшла на Вічну Ватру у суботу, 10-го липня 1993 р.
довголітня членка куреня, член станиці Кліаленду, пластова виховниця та командантка пластових таборів

бл. п. пл. сен. кер.
**АННА - НУСЯ МРИЦ
САТУРСЬКА**

Цією дорогою висловлюємо глибоке співчуття родині покійної.
Провід Куреня „ТІ, що греблі рауть”

Ділимось сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в середу, 4-го серпня 1993 р. відійшла у вічність
наша дорога
МАМА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п.
Меланія Боднарчук

народжена в 1912 р. у Чернітвині, Україна.
Залишила у глибокому смутку:
мужа — ВАСИЛЯ
сина — ДМИТРА з дружиною АЛІС
внука — МАРКА, МЕЛАНІЮ, МАРТУ,
МАРИСУ І МАЮ
брата — ПРОЦЯ
двоє правнучок і правнучка
та близьку і дальшу родню в Канаді й Україні

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 5-го серпня 1993 р. на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбургу, Н. Я.

З глибоким жалем повідомляємо, що у понеділок, 2-го серпня 1993 року, несподівано відійшов від нас наш найдорожчий
БАТЬКО І МУЖ

бл. п.
МИХАЙЛО ЮРЕЧКО

ПОХОРОН відбувся у суботу, 7-го серпня 1993 р. на цвинтарі св. Андрія в С. Банд Брук, Н. Дж.

Щиро дякуємо всім, хто брав участь в жалобних обрядах.

Особі які хотіли б скласти свій скромний дарунок в пам'ять покійного, просимо замість квітів передати грошові датки на КОНСУЛЯТ УКРАЇНИ в Нью Йорку.

РОДИНА

Ділимось сумною вісткою, що в суботу, 31-го липня ц. р. відійшов у вічність на 85-му році життя

бл. п. д-р
АТАНАС ФІГОЛЬ

професор Українського Технічно-Господарського Інституту, кол. ректор цього ж Інституту, член Наукового Товариства ім. Шевченка і член Управи його Енциклопедичного відділу, довголітній член редакції „Енциклопедії Українознавства”, кол. голова Видавничого Органу Державного Центру УНР у екзилі, кол. голова Українського Демократичного Руху, визначний пластовий і студентський діяч, керівник видавництва „Молоде Життя” і „Кінга”, редактор „Вістей із Сербії”, співзасновник Фондації „Енциклопедії Українознавства” в Америці й Канаді, організатор Фонду на видання „Енциклопедії Українознавства”.

ЗАУПОКІЯНА СЛУЖБА БОЖА відбулася у середу, 4-го серпня 1993 року о 18-й год. у Катедральному храмі української католицької церкви в Мюнхені.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — у четвер, 5-го серпня, о 10:30 на українській ділянці цвинтаря Вальдфрідгоф.

ВІЧНА ЯОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родина
Наукове Товариство ім. Шевченка
Український Технічно-Господарський Інститут
Редакція „Енциклопедії Українознавства”
Пласт

Організація Оборони Лемківщини
Відділи: Пассейк, Елізабет, Ньюарк, Джерзі Сіті, Нью Йорк, Йонкерс
відзначають

**Другу річницю проголошення
НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ**

в неділю, 22-го серпня 1993 року
о год. 12-й полудня
в Українському Домі Культури
при Davidson Ave., South Bound Brook, N.J.
(оселя української православної церкви-Пам'ятника)
В програмі: Фестин — „Лікнік”, мистецькі виступи, виграші.

Грає оркестра „Чарівні Очі”

особливо бути ефективним фактором для своєї держави, потрібно мати до диспозиції належну кількість працівників. І саме тут нехай послужать нам порівняльні цифри інших держав. Наприклад, ЗСА мають в дипломатичній службі 26,533 працівників, така мала Швеція має 2,150, а з цієї кількості 700 працює за кордоном. Водночас звернемо увагу на недавній звіт амбасадора ЗСА в Києві Романа Попадюка, в якому він стверджує, що коли було відкрито американський консулат в Києві в 1992 році, то амбасадор почала свою працю з 13 американ-

13-ий **УРЗ** **3'ї34**

ЗАЛЬЦБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
відбудеться

в днях 10-го, 11-го і 12-го вересня 1993 року
на Оселі УНСоюзу СОЮЗІВКА, КЕРГОНКСОН, Н. Я.

Приміщення просимо замовляти:
Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road, Kerhonskon, N.Y. 12446. Tel.: (914) 626-5641

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Людина, що привезла усмішку з України

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. Колєнська). — Петро Мельник, відомий громадський діяч та президент Ласне клубу у Ламберлейні, Н. Й., відвідав у п'ятницю, 6-го серпня ц. р. редакцію „Свобода“, щоб поділитися з редакторами враженнями із одностороннього подорожжявання із своєю дружиною Наталкою — „вишнішій вдовж“ України.

Запросив його до міста Максіви, на Донеччині, Олександр Ковалів — голова тамтешнього Ласне клубу. Щоб пояснити — цей клуб, це добродійна організація, яка допомагає людям, що найбільше цього потребують — сліпцям, жертвам Чорнобиля, приділяючи стипендії, допомогу школам. У 1952 році, — як сказав П. Мельник, — заснували такий клуб у Токіо, Японія, і від цього часу там на всіх міжнародних розпочинають їх національним гімном. Сьогодні організація ця багата в членів і до неї належить 150 млн. осіб на цілому світі.

А тепер про Максіви. Це місто, в якому живе 800,000 мешканців. Перебуваючи там, він познайомився із особами, що відіграють чільну активну роль у цьому місті, а це з Володимиром Жуковим — послом Максіви в конгресі до Верховної Ради України, „з незвичайною гарною і гуманною людиною“, як висловився про нього гість редакції, — Валерієм Мельниченком головним лікарем шпиталю, зокрема шпиталю, де лікують жертв Чорнобиля, зустрічався з Юрієм Грядущим — директором шахт, де недавно відбувався штрайк, як із Олександром Яковенком — директором поставання природного газу України. І хоча працюючи у різних ділянках, всі вони — головні „герої“ життя-буття Максіви.

Особливо цікаве було інтерв'ю П. Мельника з Ю. Грядущим, який переповняв тодішні події, пов'язані з недавнім штрайком. Говорив же наш відвідувач із іншими людьми — вуглекопами. Колись їх, це юнаки, за сталінських часів, заарештовано і заслано на Сибір — і це відбувалося, звичайно, під будь-яким предтекстом. Переслідували, морили голодом і нищили працю понад їхні сили — вони перенесли це все (деякі з них не вижили) і сьогодні — вони вже статечні вуглекопи, старші робітники, нині живуть вони без жалю утисків і зашморгу на їхньому житті. Але все ж шукають же кращої дороги — із цього приводу штрайки. П. Мельни-

Фото: П. Мельник із своєю дружиною Наталкою в редакції „Свободи“.

П. Мельник (справа) з кол. послом США в Києві Р. Патапуком.

ка вони незвичайно тепло і гостинно приймали у своїх хатах, де — телевізори, гарне устаткування, бочки набиті салом, а мучи на хліб подостатком. З'їздив П. Мельник із своєю дружиною Україну — „вдвоє і поперек“ — Полтаву, Київ, Матіаку, Львів, Червоноград, Кривий Ріг, Жовку і т. д., куди він завезло авто. Нагадало йому там стримані, — казав наш гість, — але й вичливі та гостинні. Розповідав дехто про злочини чи грабжі, він їх не заважав, ані хвала Богу на собі не досвідив. Життя довкруги йшло мирним порядком. Навіть на дорогах водії автомашин не трулять, не хвилюють один одного. Особливо тут шанують і поважають приїжджих з поза океану та й дивуються, що вони говорять чистою українською мовою. Бо як це так, що по стільки роках на чужині вони зуміли зберегти українську мову. А в Україні по містах українська мова дещо занедбана, але на питання ваше відпо-

відають українською мовою. Відвідував П. Мельник і різні монастирі — а поміж іншими у Крехові та Жовківці, церкви, школи, лікарні та й табори, спеціально пристосовані для проживання жертв Чорнобиля. Побував він і на цих пунктах, де за часів совєтської влади була заглушувальна система, яка служила забором „Голосу Америки“ і „Радіо Свободи“. Сьогодні ця система вже нечинна. Був на посвяченні пам'ятника в честь героя-упіста „Легенди“ в Сільці, де він народився. Бував і на весіллях і похоронах і там, як дашніе, відгулюють його не раз і три дні, бував і на похоронах, але тому, що в Україні важко здобути все потрібне для похорону, то бачив як батько виструпував гнібляки, щоб у домовині обгорнути ним тіло свого сина.

Зустрічаючись з різними жителями України наш

гість зустрічався із видатними її одиницями. Ось у Києві говорив із професором в Інституті Українознавства Київського університету Петром Кононенко та й із Степаном Хмарою, депутатом до Верховної Ради України і з Романом Попадюком, колишнім послом до ЗСА в Україні.

П. Мельник брав участь у різних відзначуваннях і святкуваннях. Як уже згадувало, був і в Червонограді, де виступав перед зібраною громадою разом із С. Хмарою. У промові П. Мельник між іншим сказав: „Ми в діаспорі і ви тут шануєте Степана Хмару. Так, ясно, ви повинні його шанувати, але ви повинні поважати й інших українських політиків. Якщо мова про Президента України, то ви можете його критикувати, але й повинні його шанувати, адже це ваш перший демократичним способом вибраний Президент. Не забувайте, що й Америка шанує свого першого Президента Вашингтона — і тому вона є такою могутньою державою“. У промові цій він теж розповів про життя і дії української діаспори, її постійне стремління нести допомогу Україні, співжити з нею. А закінчив промову ось тими словами: „Люди беріться до роботи!“

Залишив він в Україні, особливо шпиталю, де лікують жертв Чорнобиля, сотні доларів і від себе особисто і від Ласне клубу. Але це ще ніщо в порівнянні з видатками цих лікарень, з їхніми щоденними потребами. Кожна допомога там конечна.

Чотирнадцять років тому П. Мельник був на Україні — тоді це знеслолий, переслідуваний, де лише тихцем можна було висловлювати свою думку. „І яка сьогодні там, вселенська різниця. Нині українцям треба — заявив наш гість — тільки дати можливість розвитку, бо вони вже є на добрій дорозі“. Наш відвідувач теж сказав, що треба віддати шану нашим націоналістам, які перепроходжують на землях України, освітлюючи акцію, яка ще дуже на потребу.

І це раз, ніби переглядаючи прозорки своєї подорожі, де доводилось П. Мельникові зустрічатися із щирими, гарними українськими людьми, які бажали добра Україні і трудяться на шляху її розвитку і, де кожна хата вітас вас приязною усмішкою. — він сказав, що звітлія ви вертаєтесь незвичайно вдоволені з бажанням далі допомогати своєму народові.

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

пізнати об'єктивну й правдиву історію України, літератури та культури.

Цьогорічний вчительський семінар присвячений вшануванню світлої пам'яті жертв голоду в Україні у 1932-33 роках.

У зв'язку з 60-ми роковинами голоду в Україні відбулася дводенна сесія, якою проводив д-р Є. Федоренко, ексекутивний заступник Крайового Комітету Вшанування Жертв Голоду в Україні. Д-р Юрій Гасичкий подав історичне тло голоду в Україні, проф. Павло Малай, як живий свідок, розповів про це народодовбивство в Харкові й Миргороді, а д-р Є. Федоренко представив як комуністична пропагандистська машина, за допомогою західного пресового корпусу та прихильників комунізму, зуміли впровадити десятиріччя приховати правду про сталінський геноцид. Учасники семінару Ірина Кравець, Марія Бодик і Таня Кіндзельська прочитали свідчення тих, кому довелося пережити голод 1933 року з книги свідчень „Безкровна війна“ Олександра Мішенка.

Програму семінару приготувала Управа Шкільної Ради в такий спосіб, щоб вона найбільш повно охоплювала українознавчі предмети потрібні вчителю в практичному житті при навчанні в школах. Виклади тривають два тижні з семінарними академічними навчаннями. У програму включено переважно виклади з українистики, а саме: мови та літератури, культури, історії, географії та методики.

Вчительський семінар розрахований для підвищення кваліфікації вчителів та підготовки вчителів до навчання в старших класах. Лекторами цьогорічного семінару з проф. П. Малай — українська мова, д-р Ю. Гасичкий — історія України XX століття, д-р Є. Федоренко — українська література 20-х років, мгр Ярослава Геруляк — історія культури в перші століття після прийняття християнства, д-р Ігор Гурін — українська новела та поселення в світі.

Відбулися також окремі лекції та гутірки гостей лекторів. Д-р Ян Хойнацький мав три виклади з української класичної музики, а директор Київської Міської Бібліотеки для Юнацтва Лідія Корсун говорила на тему „Молодь в незалежній Україні“.

На цей семінар з'їхали вчителі Шкільної Українознавства з Нью-Йорку, Чикаго, Дітройту, Рочестера, Пасейку, Балтимору, Йонкерсу, Клівленду, Лонг Айленду, Кергонксону і Торонто. А з України були з таких міст: Київ, Львів, Запоріжжя, Чернівці і Тернопіль. Керівник семінару: д-р Є. Федоренко, заступник: д-р І. Гурін, адміністратор — директор Стефанія Кавасюк. Семінар відвідують також зацікавлені гості на Союзівці.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Серед прізвищ осіб, які пожертували на УСЦАК — Фонд для Відродження Спорту в Україні („Свобода“, ч. 146 з 3-го серпня 1993 року) 100 дол., слід читати: Ярослава Ярославич. — Ред.

Фонд В. Луціва...

(Закінчення зі стор. 2)

Шлемкевич, Юліан Охримович, Осип Бойдуник, Василь Кучабський. Серйозне опрацювання даної літератури в Україні ще попереду і кожний дослідник новітньої історії знайде у фонді Василя Луціва цінний матеріал.

Твори красномисельності охоплюють пласт української літератури від „Слова о полку Ігоревім“ до класиків XIX сторіччя і сучасних авторів. Раритетами можна вважати прижиттєві видання Івана Франка.

Мистецька частина представлена різноманітними випусками: тут і розкішні альбоми Олексія Пустеніка, Володимира Січинського, Святослава Гордицького, рідкісні публікації Богдана Ханенка, Никодима Кондакова та Івана Толстого.

Важливим надбанням Бібліотеки НТШ є енциклопедії, словники, бібліографічні довідники, а також товсті фоліанти зібрання законів Російської імперії та Совєтського Союзу.

Збірка Василя Луціва містить чимало книжок філософського спрямування, пов'язаних із психологією, соціологією, медициною. Сотні видань відображають зацікавлення проф. Луціва з питань археології, антропології, демографії, правознавства, бібліотекознавства, педагогіки, історії нау-

ки. Є в колекції унікальна красномисельна література, еміграційна періодика.

Ще не пізнавши, як належить, всього багатства Бібліотеки Василя Луціва, усе ж відзначимо її неабияку вартість. За своєю вагою та значенням дана Бібліотека — це виняткове явище в культурному житті країни. По-королівськи щедрий дар професора Луціва демонструє нашій громадськості самовіддану любов, високу самопожертву справжнього патріота рідної землі.

Фонд Василя Луціва сприятиме ростові авторитету сучасної Бібліотеки НТШ, а також сприятиме піднесенню її до рівня солідної наукової установи, яка гідно продовжуватиме традиції Бібліотеки НТШ довісного періоду. Колекція книг, наявних сьогодні в депозиті Бібліотеки, створює базу, що необхідна для творчої роботи секцій та комісій Товариства.

На превеликий жаль, поки що книги Василя Луціва знаходяться у невідповідних, несприятельських для зберігання умовах, — тому для збереження безцінного фонду Бібліотеки необхідно, не відкладаючи, розв'язати проблему повернення НТШ його приміщень на вул. Винниченка. 24 (колишня Чарнецького), де могла би розміститися така важлива книжкова збірка. Во ім'я розквіту Товариства як фактора розквіту української науки та культури.

Освіта і наукові...

(Закінчення зі стор. 2)

нованого видання ствердив, що дискусії мало ознайомлені з авторами запланованих статей, а між ними є висококваліфіковані дослідники, але й інші. Проспект же скритикував відомий історик, Дашкевич, а проте „цю велику книгу ми мусимо писати“. Він переконаний, що можна знайти співпрацю з представниками діаспориальної науки і поладити справу компромісово.

Скінчилась дискусія і до слова прийшли академіки П. Толочко і Г. Вервес. Вони були заспокоєні, бо почували багато гірких і виправданих закидів... Доволі враженим був передовсім акад. Толочко, який у відсутності акад. О. Прищак мав обов'язок не тільки представити проспект, але й захищати його перед критикою. На його думку, деякі виступи були необдуманими і критичні зауваження не у всьому правилися. Найбільше заболіло його те, що, мовляв, „почекайте поки дозріє“. („Можна, відмітив Толочко“, ніколи й не дозріє!“). Нам лякається не треба, а разом з вами (діаспорою) зможемо наш задум вивершити. Роботи над історією української культури не припинимо, бо не можемо. Мусимо налагодити співпрацю з вами. Тож — помагайте!

Доволі згушену, а той до деякої міри несприятелю атмосферу, що огорнула всіх, змінив виступ передсідки сесії і господаря конференції — проф. Дмитра Штогриня. У своєму заключному слові він ствердив, що дискусія над проектом АН була „гаряча“, а проте мала й свої позитивні сторінки. Шкода, що не всі присутні на конференції мали змогу ознайомитися докладніше з надрукованим проспектом. Було б побажання, щоб оцей проспект опинився в руках компетентних дослідників з діаспори разом із запитанням про думки, зауваження чи поради до окремих розділів і про есенціальне бажання допомогти у співтворстві такого важливого видання. Професор Штогрин, теж підтвердив погляд дискусантів, про потребу вести до видавничого плану розділ про ролі Церкви в українському культурному процесі, культурні процеси нашої діаспори, звернути належну увагу на розділ „Україна XX сторіччя“. Зокрема було б побажання запросити до співпраці визначних чужинських дослідників (наприклад з сусідніх народів), бо це збільшило б престиж видання. У заключній він підкреслює, що план треба переробити і не спішитися з його друком, бо праця над таким виданням треба виконати солідно, а згодом виготовити її переклад на кілька світових мов.

Зваживши на дуже актуальну тематику, кількість доповідачів (зокрема з України), а теж справді велику культурну дискусію, 12-ту конференцію Української Науково-дослідної Програми при Ілліноїському університеті треба вважати успішною і висловити признання її голові-організаторові проф. Дм. Штогрінові, якого АН України нагородила медаллю Михайла Грушевського.

Хочете закупити своїм рідним в Україні корисну та необхідну техніку?

Українсько-американське підприємство «САК ЛТД.»

Оголошує продаж американських тракторів та сільськогосподарського знаряддя для малих господарств в Україні.

За бажанням інформації і формами замовлення слід звертатися за числом 1-800-354-3136 безкоштовно, або (914) 226-8598

Відділ Крайового Комітету — Президент/СЕКРЕТАР

SEPCORP International, Inc. 25 Mountain Road, New York, NY 10023 USA

Зі Заходу...

(Закінчення зі стор. 2)

твінника проти свого Президента, щоб виконати завдання — забрати з України нуклеарну зброю. Акція проводиться, як виходить із намірів, на початку 2,000 років.

Цікава деталь: до успіху акції проти України причиною є те, що Америка і Росія синхронізують агресивні проти України дії. Росія побернє зброю на східному кордоні України. А це маркантніше те, що американською експедицією проти України керують два російські „директори“. Полк. Ворішнов у ставці головнокомандуючого американськими силами, та майор Льваніч у фронтових частинах; останній перебрисав повну команду американського батальйону після загибелі його команданта. В повісті виносять під небеса заслуги і героїстичні цінності росіян.

Прочитавши цю грубузну „повість“, питає себе: чи це повість насправді? В моїх очах ця „повість“ — це не белетристика. Пропагандивні політичні тенденції її змісту надто виразні: вказати у формі повісті на націоналістичні настрої в Німеччині, та відродження гітлеризму. Концепцію з українськими ракетами виразно взято з метою сконструювати заговор з вістрям проти Німеччини.

Тут є нагода висловитися про вартість нуклеарної зброї для України. Сьогодні вона не має ніякої мілітарної вартості ні для ЗСА, ні для Великобританії чи Франції. Найбільше її вагомість для Ізраїлю, може Пакистану, може Кореї. Чому? Її корисність спирається на вірогідності, що противник рахується з тим, що ця зброя може бути вжита проти нього, і ця загроза стримує його від агресивної дії. У нинішніх міжнародних умовах така загроза, наприклад, для ЗСА після розвалу СССР не існує. А Росія ніяк не повірить, що Україна могла б ужити нуклеарні ракети на випадок, коли б вона стала здійснювати погрози скінчити з незалежністю України. Тож в Україні може існувати питання, „як і коли“ позбутися цієї зброї, а не „чи“.

MICI-KARPATI
120 Runnymede Rd., Toronto, Ont.
M6S 2Y3, Can., Tel.: (416) 761-9105
Продаємо через нас:
- речові і харчові пакети
- гроші, листи, телеграмми
- трактори, автомобілі
- товари для дому та т.д.
Покажіть телефонний номер
1-800-265-7189

Шукаємо нових агентів, високі комісії!

YANKA COMPANY
RESTAURANT STORE
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009

МАЄМО БАНДИРИ НА ПРОДАЖ

● ДО ВИНАЙМУ ●

ДВОКІМНАТНЕ ПОМЕШКАННЯ в Києві. Термін винайму за домовленістю.

Київ - 168
вул. Волкова 22, кв. 140
Надія Шевчук
Тел. 0117-044-519-32-78

● НА ПРОДАЖ ●

Продається у Києві 3-кімнатне помешкання з меблями, машиною, цегляний гараж з підвалом, дача на затоці Десни.
Тел. (251) 725-7895
у Фінляндії, Па.

● FUNERAL DIRECTORS ●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в БРОНХ, БРОКЛІН, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛІУС НАЙГРО — директор
Родина ДИМТРИК

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ДРУЗІ!

Маємо в українській мові

СВ. ПИСЬМО — БІБЛІЮ

Для висилки в Україну і для Вашого родинного вжитку. Ціна: з поштовою оплатою в американській валюті 15 дол. при-мірник. Якщо замовите 2 - Біблію разом, платите тільки 25 дол. Замовляйте завчасу, бо ця знижка обмежена малим часом. Разом з замовленням залучуйте чек або моні ордер. Пишіть на адресу:
N. Pankewicz, P.O. Box 367, Babylon, N.Y. 11702, U.S.A.

КИЇВ

Летовище	Гіт	Дер	Принет ГЕЛЬ	Видет ГЕЛЬ	Принет Юлі	Час
Нью Йорк	Понеділок	5:55 pm	8:50 am	9:35 am	11:40 am	45 min
Нью Йорк	Середа	5:55 pm	8:50 am	11:00 am	13:05 am	130 min
Торонто	Середа	4:15 pm	7:00 am	11:00 am	13:05 am	240 min

Дорога Фіннейр веде в Україну через Гельсінкі, найближче і найбільш вигідне міжнародне летовище з компактним і повним улаштуванням для швидких пересадок. Більш того, Фіннейр має обслуговування високої якості кухні, першорядні вина і особисту увагу, яка робить кожний полет незабутнім пережитком.

За інформацією і замовленнями телефонуйте до вашого подорожного агента або до Фіннейр в Нью Йорку на число (212) 889-7070 або 800-950-5000

FINNAIR

Надання послуги кожному індивідуальному особі

ПАКУНКИ ДО УКРАЇНИ

З новими та вживаними речами, книжками, медикаментами, харчами та іншим. Без обмеження максимальної ваги. Без доплати в Україні.

КОРАБЛЕМ - 7 - 11 тижнів.
ЛТАКОМ - 2 - 3 тижні.
СУПЕР-ЕКСПРЕСОМ - 3 - 6 робочих днів.

OXSANA INTERNATIONAL TRADE, INC.

1111 E. Elizabeth Av., Linden NJ 07036

TEL: (908) 925 - 0717

Пропонуємо нову послугу: Забираємо пакунки з кожної хати в Америці!
Для відбору телефонуйте до PICK UP SERVICE:
1-800-9-OXSANA
1-800-965-7262

НЕЗВИЧНОГО БИЧКА привезла цими днями корова на кличку Бахара, що належить фермерові з єгипетської провінції Кальюбія. Цей бичок має один тулуб, але дві голови.

ГОЛОВОЮ ПРОВІДНОЮ нижньої палати японського парламенту вибрано 65-річну Такако Дої, відому діячку Соціал-демократичної партії. Вперше за 103-річну історію японського парламентаризму палату представників, яка згідно з конституцією, має вирішальний голос у розв'язанні практично всіх важливих державних питань в Японії, очолила жінка.

ВИСТУПАЮЧИ В СТОЛИЦІ Болівії Ля-Паз, кубинський лідер Фідель Кастро закликав країни Латинської Америки „об'єднатися в боротьбі проти капіталізму“. Він звинуватив розвинуті промислові держави в намаганні накинати свою волю „третьому світові“. Для прикладу Ф. Кастро назвав дії Організації Об'єднаних Націй в Сомалі.